

“Això és més que una orquestra!”

La Jove Orquestra d'Intèrprets dels Països Catalans celebra el cinquè aniversari ampliant les aspiracions: les audicions que cada hivern seleccionen els joves músics han sentit, enguany, també, cantaires. Aviat un Cor Jove bategarà al costat de l'OJIPC.

Magda González Crespí, mallorquina, seu a la cafeteria de la Societat Coral El Micalet, a València. És professora de música i ha vingut, com cada any des que es va engegar el projecte, per a les proves de selecció d'una orquestra especialíssima. L'Orquestra de Joves Intèrprets dels Països Catalans, l'OJIP, ens demostra com la tenacitat i les ganes i el talent combinats no tan sols vencen dificultats, sinó que donen fruits de saborosa qualitat. De fons, tot al llarg de la conversa, s'hi senten flautes travesseres: són els aspirants, que assagen mentre esperen que arribi l'hora de la seva audició, que els nervis no els traeixin, que siguin seleccionats i tinguin, per tant, l'oportunitat de formar part d'una orquestra que, amb els cinc anys que fa que va pel món, ja té bona anomenada.

Un sentiment d'anys. El projecte pròpiament dit va néixer el 2004, amb el primer concert i la presentació oficial. Però, de fet, tal com de seguida explica Magda González amb somriure característic, “ja obeïa a una creença, a uns sentiments de molts d'anys”. No era fàcil d'alçar un projecte com aquest, una orquestra de joves de tots els territoris del país, des del no-res. Per això quan, entre les activitats programades per al Fòrum de les Cultures de Barcelona, aquesta incansable professora de música va veure que hi havia previst un festival mundial de la joventut, de seguida va pensar que era la seva oportunitat de posar fil a l'agulla: “Vaig pensar: és el moment. Hi haurà infraestructures i milers de joves de totes les cultures... Quin lloc millor per mostrar la nostra?”

Com que no n'hi havia prou a tenir la idea, sinó que després tot plegat havia

de sonar, i sonar bé, es va posar a cercar algú que dirigís d'orquestra. I va escriure una carta a Salvador Brotons (prestigiós director, compositor i flautista, que actualment encapçala l'Orquestra Simfònica de Balears Ciutat de Palma). I, exclama Magda González, “em va contestar tot d'una: estic encantat, compta amb mi, això ja s'havia d'haver fet fa molt de temps i endavant!”. Amb aquest esperó, va preparar tants dossiers com van caldre per a presentar els ques i els perquè del projecte, i va resultar que el van seleccionar per a l'acte de cloenda del festival: “No podíem començar millor.”

Paral·lelament, i mentre cercava també l'ajut institucional que ho acabés de fer possible, “de manera artesanal, amb l'ordinador de casa”, va començar a posar-se en contacte amb tota mena d'entitats culturals i conservatoris, amb l'objectiu de preparar les primeres audicions, de poder fer la primera selecció. I el 2003 ja van escoltar “250 joves de pertot”. Un èxit. “I de Catalunya Nord en vàrem tenir disset! Una barbaritat!” Quan va arribar el concert, davant un auditori de 3.500 persones, una fita essencial s'havia assolit. Havien nascut i havien desvetllat interès, reflexiona Magda González, “i jo em pensava que ja era tot fet. Però després vaig descobrir que consolidar-se era encara més difícil que néixer”.

Balanç d'aniversari. En aquests cinc anys que fa que va pel món, l'OJIPC, és clar, n'ha viscudes de fredes i de calentes. Posada en la tessitura de fer balanç, aquesta incansable professora de música que desgrana records i els enfila també amb nous projectes amplia el somriure: “Els músics s'han fet una samarreta que diu: ‘OJIPC, més que una orquestra’.”

La interpretació musical, és clar, és el vincle d'unió. I el treball durant tot el curs (amb un pla d'estudi específic) i l'encontre anual (que de primer fou acollit per la Universitat Catalana d'Estiu, entitat col·laboradora de l'OJIPC, i que ara es fa a Pontós, a l'Alt Empordà: deu dies d'estudi intensiu amb professorat *ad hoc* i el mestre Brotons també a disposició de la formació dels nous talents: tot un luxe). Però hi ha més coses. Hi ha, per exemple, la voluntat –feta compromís– de recuperació i projecció d'un patrimoni propi “oblidat incomprensiblement”. I d'aquí ve la tasca de cercar i editar i després interpretar i finalment enregistrar obres dels compositors del país: cada any es dedica una part del programa a fer-ne l'estrena (o reestrena, segons el cas, però sempre a Prada). Fins ara ja hi ha set edicions de partitures recuperades, amb quatre obres d'Enric Morera (*Somni, Indíbil i Mandoni, Pàtria i Catalunya*), dues de Jaume Pahissa (*El combat i A les costes mediterrànies*) i una de Jaume Mas Porcel (la suite simfònica de l'òpera *El castell d'iràs i no tornaràs*) i, a més, quatre CD de la col·lecció “Compositors dels Països Catalans”, on, a més dels esmentats, es poden trobar temes de Pau Casals, Manuel Palau, Eduard Toldrà, Matilde Salvador, Joaquim Serra, Manel Oltra, Baltasar Samper, Isaac Albéniz, Joan Manén, Vicent Asencio... “Cada any n'editem un volum –recorda Magda González– amb la idea de fer un poc de justícia al patrimoni que tenim.” I sumant aquesta sana pràctica a la vocació d'esdevenir plataforma per a la “formació i la projecció dels nostres joves intèrprets” bo i fomentant l'intercanvi musical i, és clar, oferint “una formació orquestral i coral integral” és

Magda Gonzalez, coordinadora, Salvador Brotons, director de l'OJIPC, i Carles Gumí, que n'és el director adjunt, durant l'audició a un jove aspirant, a València.

com l'OJIPC ha anat consolidant una inconfusible marca de fàbrica.

I amb un altre plus encara.

La raó de ser. A mitja conversa, Magda es posa seriosa. No és que parli amb recança ni res, però es posa seriosa. I explica que “per arribar aquí hem hagut de demostrar molt més que uns altres”. I per què? La resposta és directa: “Pel nom que tenim.” El cas és, raona, que “si ens haguéssim dit d'alguna altra manera, Orquestra Ramon Llull, per exemple –un suggeriment que ja ens han fet– o Orquestra de l'Arc Mediterrani –que jo sempre demanava: ‘Però això on acaba i on comença?’–, potser ens hauria estat més fàcil. Però és que en l'arrel de l'orquestra, en la seva raó de ser hi ha el nom que porta”.

Són del tot conscients que treballen “en molts de camps a la vegada”, i un és precisament, “la normalització d'un terme que, al capdavant... és que no en trob d'altre de més natural”. En tot cas, i per causa d'alguns prejudicis, ha resultat que, abans de posar-se a tocar, l'OJIPC ha hagut de “demostrar que, pel fet de dur un cartell que digui ‘dels Països Catalans’, no som marcianets verds amb antenes, sinó unes persones ben normals que resulta que fem música”.

Fins i tot els ha tocat de viure situacions indescriptibles. Com aquella vegada que van rebre una invitació per anar a “un festival bastant conegut d'orquestreres joves que fan a Múrcia: quan vaig dir el nom que tenim va ser terrible, va parèixer que els havia posseït alguna cosa, perquè em van deixar anar: ‘¡Si vienes por aquí te cojeremos

entre cuatro y ya verás tú Países Catalanes...!’”

Després d'això, la pausa és obligada. Magda González, però, obre els ulls i torna a somriure i diu que sí, que és cert que li ha passat de tot, però que, “evidentment, quan t'embarques en un projecte com aquest no et fa por res, perquè, si no, et quedes a casa. De fet, tot això no m'ha immutat gens, em pre-ocupa més dur-ho endavant”.

I ho fa, amb una mesurada combinació d'il·lusió, tenacitat i convicció, bregant amb tantes administracions com hi hagi al territori, preparant tants papers com calgui (“tones de papers!”), s'exclama, en un sospir per aconseguir finançament: “Si bé t'ho miro –reflexiona–, com que som de tot arreu, no acabem de ser ben bé de ningú.” I això, és clar, complica les gestions. “Però les dificul-

L'Orquestra de Joves Intèrprets dels Països Catalans, l'agost de l'any passat, al monestir de Cuixà (Conflent).

tats sempre queden compensades per les alegries": a cada entrebanc, Magda González hi contraposa algun resultat que supera amb escriu la trava.

Fins ara, per exemple, no han trobat cap suport de les institucions oficials valencianes. Ho han demanat formalment com fan amb totes les altres institucions del país: "I no em fa res si són del PP o

del que sigui: ells no donen diners seus, gestionen els diners de tots, i l'OJIPC té dret a un tant per cent." Aquest estricte sentit democràtic no és compartit per l'altra banda, val a dir-ho. Però un seguit de col·laboracions amb entitats cíviques han permès que els joves músics del País Valencià s'incorporin també a l'OJIPC: la Societat Coral El Micalet acull les

audicions a València (dos dies i mig amb horari extensíssim: de 9 del matí a 10 del vespre), ACPV va propiciar un concert que encara molts recorden, el 2007, a Mutxamel (Alacantí)... Perquè la realitat és que, malgrat el silenci de l'oficialitat, aquesta setmana passada, a València, hi havia un munt de joves esforçant-se a les proves per mirar d'entrar a l'OJIPC: "És tan desproporcionada la resposta, que emociona", se sincera Magda González.

Nou batec. "Ara ampliem el ventall d'actuació": això és un no parar i la família musical creix. Sota l'impuls de l'entitat Forum Musicae i amb el suport dels representants dels moviments corals de les Illes Balears, el Principat de Catalunya, l'Alguer, Andorra, la Franja de Ponent i Catalunya Nord, el 6 de juny del 2009 veia la llum, en un acte conjunt a Palma, el Cor Jove dels Països Catalans. Compta amb la direcció d'Esteve Nabona i amb el piano de Pau Casan i, igual com fa l'OJIPC –i conjuntament–, creix per promoure la formació musical dels nostres joves, la coneixença entre els diversos territoris i la recuperació del patrimoni musical.

Comencen les audicions. Llarga vida!

Núria Cadenes

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Gras

El menjar era revolucionari; la cansalada, subversiva. El Dijous Gras –enguany, l'11 de febrer– s'alçava com bandera de contestació a tancades ortodòxies. Als futurs rigors quaresmals, el poble oposava la carnal golafreria. Contra les verdures, el bacallà i les sardines de bota de l'abstinència s'alçaven els menjars greixosos –"Per Dijous Gras, botifarra menjaràs"–, carn de porc abundant –"Per Dijous Gras, carn fins al nas"–, copiós vi inesgotable i coca de llardons, per a postres, com escarn de la penitència. Malgrat les

duríssimes persecucions i les repressives prohibicions de les tiranies, especialment la franquista, es va mantenir viu a Asp i el Fondó de les Neus (Vinalopó Mitjà); a Otos (Vall d'Albaida) el dijous llarder fan la Festa de les Cassoletes: surten al camp a dinar amb bon vi i arròs al forn, en grups de gent, i, en tornar, es disfressen i es llancen els uns a altres grapats de farina: l'enfarinà.

Es va salvar el protagonista casolà de la diada, l'arròs amb crosta, que, tot i desplaçat a unes altres jornades –a Pego té el mateix sentit el Dia de la Crosta; a Elx, ara la crosta es cuina al llarg de tot l'any–, encara és testimoni dels seus carnals orígens, amb ingredi-

Arròs amb crosta.

ents tan simptomàtics com ous, llonganisses, botifarres blanca i negra i mandonguilles; i, és emblema de l'oposició entre el món pagà i la religió cristiana, el Dijous Llarder enfront del Dimecres de Cendra, un nou significat amb què l'expansió del cristianisme va enriquir

el Carnestoltes. La contradicció entre un univers vitalista i connectat amb la natura i un altre d'ascètic i sintonitzat amb el més enllà, entre don Carnal i donya Quaresma, entre la insolent i sensual carnalitat i l'espiritualitat rigorosa i eixuta, la botifarra contra la sardina: "Set setmanes de Quaresma i de bacallà salat: vinguen ous i botifarres i de truites un bon plat."